

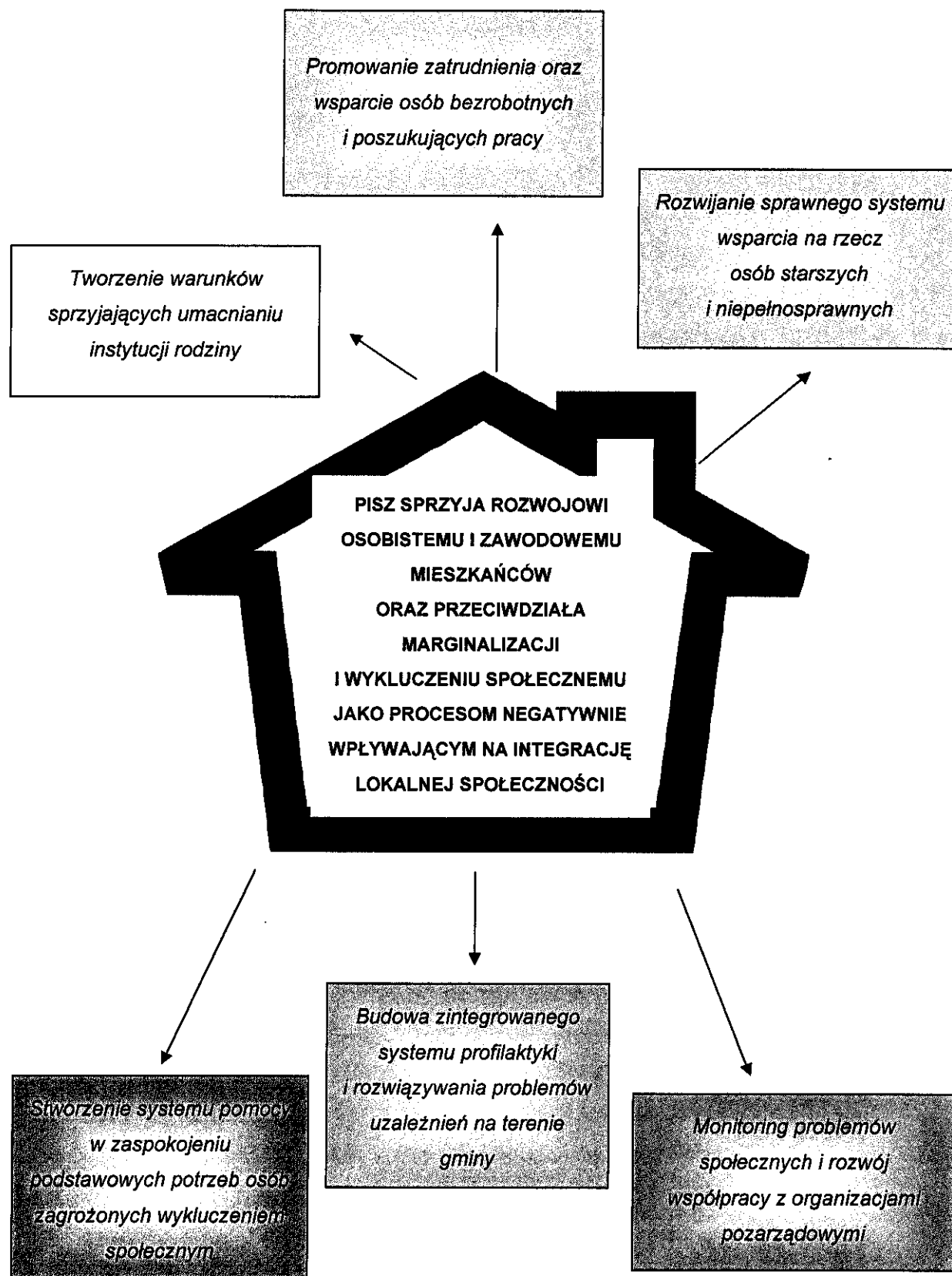
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**PISZ SPRZYJA ROZWOJOWI OSOBISTEMU
I ZAWODOWEMU MIESZKAŃCÓW
ORAZ PRZECIWDZIAŁA MARGINALIZACJI
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU JAKO PROCESOM
NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYM
NA INTEGRACJĘ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI**

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

3.2. CELE STRATEGICZNE

Cel strategiczny 1

Promowanie zatrudnienia oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Cele szczegółowe:

- I. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.
- II. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, w tym szczególnie bezrobotnym długotrwale i kobietom.
- III. Promowanie zatrudnienia i aktywnego poszukiwania pracy.

Kierunki działań do celu szczegółowego I:

- 1) Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
 - a) organizacja stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
 - b) organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych,
 - c) promowanie klubów pracy i szkoleń.
- 2) Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.

Kierunki działań do celów szczegółowych II-III:

- 1) Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
- 2) Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
- 3) Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.
- 4) Podjęcie działań w kierunku utworzenia Klubu Integracji Społecznej.
- 5) Współpraca w zakresie organizacji szkoleń i zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych.

- 6) Współdział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
- 7) Aktywizacja osób bezrobotnych w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2

Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Cele szczegółowe:

- I. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji; oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
- II. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
- III. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań do celu szczegółowego I:

- 1) Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.
- 2) Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
- 3) Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej za szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
- 4) Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.
- 5) Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.
- 6) Podjęcie działań w kierunku utworzenia Punktu (m.in. dla matek pracujących, udzielającego informacji na temat placówek i osób sprawujących opiekę nad dziećmi (Bank Informacji).

Kierunki działań do celu szczegółowego II:

- 1) Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
 - organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
 - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
 - organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
 - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
- 2) Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.

- 3) Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
- 4) Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (organizowanie imprez integracyjnych).
- 5) Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- 6) Podjęcie działań w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (utworzenie nowych oraz reaktywowanie już istniejących świetlic środowiskowych).
- 7) Utworzenie grupy przedszkolnej zapewniającej kilkugodzinną opiekę nad dzieckiem.
- 8) Zorganizowanie stanowiska „pedagog uliczny”.

Kierunki działań do celu szczegółowego III:

- 1) Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
- 2) Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
- 3) Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 4) Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3

Rozwijanie sprawnego systemu wsparcia na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

- I. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym.
- II. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
- III. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
- IV. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.

Kierunki działań do celów szczegółowych I-IV:

- 1) Diagnoza potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokajania.
- 2) Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez:
 - a) propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - b) ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - c) uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - d) stworzenie bazy danych o osobach i placówkach świadczących usługi opiekuńcze i pielęgniarские oraz zwiększenie dostępu do informacji o uprawnieniach i ulgach.
 - e) rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry,
 - f) rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji.
 - g. tworzenie grup wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin.
- 3) Podjęcie działań w kierunku utworzenia Domu Dziennego Pobytu i Rodzinnego Domu Pomocy.
- 4) Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym:
 - a) budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,

- b) organizowanie czasu wolnego w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych,
- c) świadczenie usług transportowych na terenie gminy (dowóz do lekarza, urzędu itp.) dla niepełnosprawnych i starszych, mających problemy z poruszaniem się, osób na wózkach inwalidzkich.
- 5) Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.
- 6) Zorganizowanie wypożyczalni sprzętu medyczno-pielęgnacyjnego dla osób chorych i niepełnosprawnych.
- 7) Podjęcie działań w kierunku utworzenia bazy danych dotyczących osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- 8) Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
- 9) Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 10) Tworzenie mieszkań chronionych, w szczególności dla osób przewlekle chorych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 4

Stworzenie systemu pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

Cele szczegółowe:

- I. Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności.
- II. Rozwiązywanie indywidualnych problemów, które stały się przyczyną powstawania bezdomności.
- III. Utrzymanie niezbędnej infrastruktury służącej jako wsparcie dla osób bezdomnych.

Kierunki działań do celów szczegółowych I-IV:

- 1) Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością polegająca m.in. na poradnictwie w zakresie możliwości pomocy w opłacie czynszu celem zapobieżenia eksmisji i bezdomności, informowaniu o zamianie mieszkań, poradnictwo specjalistycznym: prawnym, psychologicznym.
- 2) Udzielanie rodzinom zagrożonym utratą mieszkania pomocy finansowej w opłacaniu czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe).
- 3) Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych, w tym w drodze współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 4) Wspieranie bezdomnych poprzez działania osłonowe: m.in. pomoc materialną, rzeczową, medyczną, poradnictwo specjalistyczne, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
- 5) Reintegracja społeczna i zawodowa poprzez organizowanie zatrudnienia socjalnego dla osób objętych programem wychodzenia z bezdomności.
- 6) Podjęcie działań w kierunku utworzenia jadalni oraz Punktu umożliwiającego osobom bezdomnym zaspokojenie elementarnych potrzeb.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 5

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy

Cele szczegółowe:

- I. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
- II. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
- III. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
- IV. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań do celów szczegółowych I-IV:

- 1) Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
- 2) Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
- 3) Wdrożenie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- 4) Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
- 5) Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia.
- 6) Opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania narkomanii.
- 7) Przeciwdziałanie przemocy domowej – opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Miejską Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawierającym szczegółowe działania w ww. zakresie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska oraz Urząd Miejski, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 6

Monitoring problemów społecznych i rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi

Cele szczegółowe:

- I. Ocena stanu potrzeb społecznych.
- II. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
- III. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Kierunki działania do celów szczegółowych I-III:

- 1) Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 2) Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
- 3) Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
- 4) Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
- 5) Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą.
- 6) Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
- 7) Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
- 8) Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy np. poprzez Internet i lokalne środki masowego przekazu.
- 9) Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
- 10) Kontynuacja i rozwój systematycznej współpracy samorządu lokalnego z istniejącymi na terenie gminy organizacjami pozarządowymi.

- 11) Stwarzanie korzystnego klimatu do powoływania nowych organizacji pozarządowych na terenie gminy, w szczególności w obszarze uzależnień i bezrobocia.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

1. Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od:

- a) monitoringu i ewaluacji,
- b) budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji

2. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a) Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez Burmistrza Pisza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: Zastępca Burmistrza Pisza, Sekretarz Gminy, kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, radni, przewodniczący Komisji Porządku Publicznego, Bezpieczeństwa i Spraw Rodziny.

b) Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi Pisza i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty MGOPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy

w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

4. UWAGI KOŃCOWE

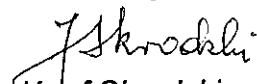
Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. W szczególności powinny je rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.

Przewodniczący Rady

Józef Skrodzki

